

Гетьман Є.М.

аспірант,

*Інститут банківських технологій та бізнесу
ДВНЗ «Університет банківської справи»*

ЗАКОНОДАВЧЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДЕРЖАВНИХ ЦІЛЮВИХ ПРОГРАМ В УКРАЇНІ

Державні цільові програми складають важливу частину планування Державного бюджету України і його виконання на рівні вітчизняних органів виконавчої влади як вищого, так і центрального рівнів. На жаль, в Україні ефективність багатьох державних програм є дуже низькою через недостатнє їх фінансування, слабкий контроль, невмілу реалізацію, відсутність механізмів моніторингу, оцінки та аналізу соціального ефекту від їх реалізації, слабого науково-методичного забезпечення. Але сутність державної політики полягає якраз у тому, що остання є діяльністю органів державної влади для досягнення певних цілей і розв'язання суспільних проблем.

Структура, принципи розроблення, оцінка виконання державних цільових програм в Україні регулюються Законом України «Про державні цільові програми» (далі – Закон про державні цільові програми) [1], Постановами Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку розроблення та виконання державних цільових програм» [2] та «Про затвердження Порядку обліку державних цільових програм» [3], наказами Міністерства економіки України «Порядку обміну інформацією між виконавцями державних цільових програм та координації цієї роботи» від 04 грудня 2009 р. № 1367 [4] та «Про затвердження Порядку розроблення та виконання державних цільових програм» від 31 липня 2007 р. № 250 [5] і «Про затвердження Методичних рекомендації щодо проведення оцінки економічної і соціальної ефективності виконання державних цільових програм» від 24 червня 2010 року № 732 [6].

Прийняття у 2004 р. Закону України [1] про державні цільові програми мало на меті впорядкування процесу розроблення і виконання державних цільових програм, скорочення загальної їх кількості за рахунок законодавчого закріплення обов'язкового розроблення і затвердження концепцій програм (з їх відповідним громадським обговоренням), проведення експертизи проектів програм, щорічного аналізу стану виконання державних цільових програм та підготовки пропозицій щодо подальшої їх реалізації, досягнення підвищення ефективності використання бюджетних коштів у результаті усунення дублювання заходів та завдань програм і запровадження конкурсного відбору виконавців програм. Проте відповідними державними органами відмічається, що прийняття означеного Закону України [1] суттєво не вплинуло на поліпшення стану у сфері розроблення та виконання державних цільових програм [8].

Такий стан речей зумовлюється тим, що норми самого Закону України [1] про державні цільові програми не передбачають визнання виняткового значення державних цільових програм для вирішення нагальних проблем державотворення. Так, поняття «найважливіші проблеми», що міститься у дефініції «державна цільова програма» є оціночною категорією, тому належне застосування цієї норми є ускладненим процесом. Одна з найважливіших причин цього – відсутність відповідного законодавчого підґрунтя для ефективного планування розвитку держави як процесу постановки і досягнення чітко визначених, головним чином, стратегічних цілей [8].

Також, вітчизняне законодавство поки що повністю не регулює всі питання, які пов'язані з реалізацією державних цільових програм, тому потрібно внести зміни щодо розроблення та виконання державних програм, оптимізувати їх кількість та

підвищити ефективність державних витрат на виконання пріоритетних завдань соціально-економічного розвитку країни.

Проте, доводиться констатувати, що державні замовники програм, якими є переважно міністерства та інші центральні органи виконавчої влади, не зацікавлені в запровадженні жорсткої системи контролю за їх виконанням, так і в оптимізації кількості державних цільових програм, оскільки це, з одного боку, виключає настання відповідальності чиновників за їх неефективне виконання, а з іншого – дозволяє списувати постійне невиконання програм на їх незадовільне фінансування. Вони, зазвичай, не здійснюють належного контролю за виконанням заходів та завдань програм та не забезпечують проведення активної роботи щодо пошуку небюджетних джерел фінансування, особливо за умови економії бюджетних коштів, та застосовують формальний підхід до виконання вимог чинного законодавства у сфері розроблення та виконання державних цільових програм.

Основною прогалиною законодавчого регулювання державних цільових програм в Україні є наявність дублювання окремих завдань і заходів програм декількома міністерствами та відомствами, при цьому відсутня загальна координація між ними. А також відсутність на законодавчому рівні механізму здійснення контролю розробки та виконання державних цільових програм з боку громадськості.

Також законодавчо не врегульоване питання залучення коштів для реалізації програми з позабюджетних джерел. Адже однією із беззаперечних переваг цільових програм є співпраця державних органів з різними недержавними організаціями та підприємствами з метою виконання спільних проблемних питань, тобто державні програми згідно статті 9 Закону України «Про державні цільові програми» [1] можуть залучати кошти з інших позабюджетних джерел. Тому доцільно зацікавити приватні структури щодо вкладення своїх коштів у програмні завдання шляхом стимулювання їхньої діяльності: наданням пільгових кредитів та пільговим оподаткуванням. Це призведе до виконання пріоритетних завдань держави, підвищить ефективність використання державних коштів та дасть змогу перерозподілити державні кошти на виконання інших завдань [7].

Тому, для вирішення існуючих проблемних питань законодавчого регулювання державних цільових програм в Україні, пропонується скоординувати і узгодити дії всіх владних суб'єктів, які беруть участь в розробці, організації виконання та контролі за фінансуванням державних цільових програм, а також запровадити громадське обговорення концепції державних цільових програм, перед їх затвердженням Кабінетом Міністрів України та поданням на розгляд Верховної Ради України: будь-яка державна програма лише виграє, якщо до її розробки та реалізації буде залучено громадські організації та рухи, а також приватні структури, які мають кваліфікований персонал і фінансові ресурси.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про державні цільові програми» від 18.03.2004 р. № 1621-IV [Електронний ресурс] // Урядовий портал. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1621-15> – Назва з екрана.

2. Порядок розроблення та виконання державних цільових програм, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 31.01.2007 р. № 106 [Електронний ресурс] // Урядовий портал. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/106-2007-%D0%BF> – Назва з екрана.

3. Порядок обліку державних цільових програм, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 31.01.2007 р. № 106 [Електронний ресурс] // Урядовий портал. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/106-2007-%D0%BF> – Назва з екрана.

4. Порядок обміну інформацією між виконавцями державних цільових програм та координації цієї роботи, затверджений наказом Мінекономіки 04.12.2009 № 1367 [Електронний ресурс] // Урядовий портал. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1251-09> – Назва з екрана.

5. Порядок розроблення та виконання державних цільових програм, затверджений наказом Мінекономіки від 31.07.2007 № 250 [Електронний ресурс] // Урядовий портал. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0944-07> – Назва з екрана.

6. Методичні рекомендації щодо проведення оцінки економічної і соціальної ефективності виконання державних цільових програм, затверджені наказом Мінекономіки від 24 червня 2010 року N 742 [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&tag=Derzhavni-TsiloviProgrami> – Назва з екрана.

7. Войцехівська В. В. Проблеми законодавчого регулювання державних цільових програм в сучасних умовах / В.В. Войцехівська // Економіка, фінанси, право. – 2013. – № 4. – С. 25–28.

8. Кушнір М. О. Правові засади забезпечення функціонування державних цільових програм (на прикладі Кабінету Міністрів України) / М.О. Кушнір // Стратегічні пріоритети. – 2010. – № 1. – С. 11–15.

Дробіняк М.С.

студент,

Науковий керівник: Горин В.П.

доцент,

Тернопільський національний економічний університет

ЗАОЩАДЖЕННЯ ДОМОГОСПОДАРСТВ У БАНКІВСЬКОМУ СЕКТОРІ УКРАЇНИ

Досягнення та підтримання стабільних темпів економічного зростання є пріоритетним завданням економічної політики уряду будь-якої країни світу. Стабільне зростання економіки неможливе без значного залучення інвестиційних ресурсів, і одним із таких джерел є заощадження домашніх домогосподарств, тобто та частина доходів населення, яка залишається після сплати всіх обов'язкових платежів та здійснення поточних споживчих витрат. Залучення заощаджень домогосподарств до інвестиційних процесів, тобто переведення їх з неорганізованої(готівкової) форми в організовану(вклади у банківських установах; вклади у небанківських депозитних установах; придбання цінних паперів; вкладення у страхові поліси) є важливим питтям для України протягом усього періоду її економічного розвитку [1, с. 160].

Вивчення питань формування та ефективного використання заощаджень домогосподарств присвячені праці М. Алексеєнка, З. Ватаманюка, Н. Дорофєєва, Т. Кізими, С. Панчишина, М. Савлуката інших. Враховуючи нагальну потребу у виробленні дієвого механізму, який забезпечив би зростання заощаджень домогосподарств, на даний час виникає необхідність створення сприятливих умов для підвищення доходів, як наслідок збільшення вільних коштів у населення.

В ринковій економіці існує велика кількість доступних форм вкладень заощаджень та необмежена свобода їхнього вибору. Видами заощаджень, що користуються попитом серед домогосподарств є банківські депозити, нерухомість, дорогоцінні метали цінні папери, вклади в кредитні спілки та недержавні пенсійні фонди. За сучасної інфраструктури яка склалася в Україні, провідна роль у процесах акумулювання заощаджень населення належить банківських установам. Тому перед банками постає актуальне завдання залучення заощаджень населення на банківські вклади із подальшою їх трансформацією в інвестиційні ресурси.

На основі даних НБУ, за 2012-2015рр. обсяг депозитних вкладень домашніх господарств зріс 275,1млрд. грн. до 442 млрд. грн., тобто на 166,9 млрд. грн. або на